

Дзвоник

№ 109

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 8 рік видання, квітень, 2016 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 109, 2016 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Іван ФРАНКО

О розп'ятий! Ти ж лишив нам
заповіт отой найвищий:
свого ближнього любити,
за рідню життя віддати!

О розп'ятий! Глянь на мене!
О, не дай мені пропасти
у безодні мук, розпуки,
у зневір'я глибині!

Дай мені братів любити
і для них життя віддати!
Дай мені ще раз поглянуть
на свій любий, рідний край!

Глянь, отсе остатня нитка,
що мене тягла до праці!
О, не дай же їй порватись!
Заверни її сюди!

О, зішли противний вітер!
Підійми грізную хвилю!
Або дай мені злетіти,
мов пташині, зі скали!

Ти ж благий і всемогущий!
О, коли моя молитва,
і моє мовчання, й труди,
і всі подвиги, й весь піст

мали хоч зерно заслуги,
хоч пилиночку значіння,
то я радо, о розп'ятий,
все без жалощів віддам.

Все віддам, готов, як грішник,
вічно у смолі кипіти –
лиш тепер зроби для мене
чудо: барку заверни!

Або дай мені до неї
відси птахом долетіти,
або збігти, мов по кладці,
по промінню золотім.

Ох, таж ти, малим ще бувши,
бігав з храму по промінню,
і по морю серед бурі,
мов по суші, ти ходив.

Дай, о дай мені се чудо!
Лиш одно, на сю хвилину!
Не лишай мене в розпуці,
мов стривожене дитя!

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

(XXXV)

Петрусь ще не встиг розтямити, як усе це сталося раптово. Крокуючи за господарем довгим коридором, прикидав подумки, де припустився помилки і поступив не так, як годилося б, де сказав непотрібне слово, може, покривив десь душою, засумнівав у своїй недоречності, що могла не туди повести в його подальших діях, які в свою чергу могли понівечити йому весь цей незвичайний-таки день, а в цьому він ні крихти не сумнівався, бо все тут виходило не по загаданому, а набрало іншого скерунку і туди очевидно й котилося, інколи не по його ж волі, а самочинно, бо йому доводилось часто бути виконавцем, себто зігравати накинуту йому роль, що, чесно говорячи, йому подобалось, дедалі сильніше втягало в цю хай не повністю схвалену й зрозумілу гру. Та, може, воно було лише забавлянкою, куди він несамохить попав, а тоді вже мусів виконувати чийсь забаганки від щирої душі, бо його все це повністю й непохитно захопило, розвердило розум і повело. І ось де він зараз. Іде покірливо за господарем, перелопачуючи натужно неспокійні здогади і, на велике предиво, не знаходить чогось такого, за що мав би совіститись, докоряти собі за нерозважливість чи непоміркований вчинок. Хоч і не виходило все в них гладко, глибоко й докінця продумане, Петрусь не знаходив зараз чогось осуджуючого, вартого оскарження чи заперечення, а тому негодящого. Він пам'ятав батькове, що й сонце не завжди однаково світить, і дощик не тоді ллє, коли бидилині хочеться. І життя людське не лише по гладкому стелиться. А коли вже взявся за гуж – не кажи, що не дуж, вмій переносити й незгоди, а не тільки погожі дні. І тут несамохить пригадалось кинуте насмішкувато Павутинкою, мовляв, кожна дорога має свій кінець. Ніби він не знав. І тут Петрусеві враз перехопило дух. Перекірливі хибкі думки знову опосідали його. І це йому зараз не подобалось. Бо мішало йому зосередитися над рештою дня, про який він не знав достоту, коли скінчиться. Як і оцей тьмавий коридор предовгий. Нарешті господар призупинився. А з ним і Петрусь, весь у передчутті дивного неспокою й розгубленості. І стіна враз безгучно розступилася, мовби хтось провів по ній магичною паличкою, а чи мовив стиха чарівні слова. Увійшовши до величної кімнати, Петрусь засліпився яскравим світлом. Кілька разів стріпнув обважнілими повіками і аж тоді безпорадно розглянувся. Воно, те ярке світло, лилося рівномірно звідусіль. Із розкішно розмальованого вітражами куполу. Із преясних стін, із-під грубого скла підлоги, на якій стояв, і залюпувало його тихо й спокійно, мов сонячна впокійлива повінь, легко змиваючи з пам'яті досьогочасні спогади, насуваючи натомість ще не-

спізану дотепер дивну нестямю. Петрусь хотів перехреститись, щоб відкинути од себе цей нахлинутий стан, та не встиг, – його очуняв господарів голос.

– Ось ми вже вдома, синку.

І оце «синку» – мовби одлунило до Петруся здалека-здалека. Геть з-поза стін оцієї ярко освітленої величної кімнати, з-поза яруг та лісу, з-поза морів та гір, ген-ген з далечіні тридев'ятого царства, аж із поляни, де густо ростуть гриби й посилають свій зов аж сюди, куди він прибився мимоволі й тепер не знає, чим все це скінчиться. І Петрусь у глибині сколихненої душі відчув, як дедалі сильніше теряє самовладу над собою, над розумом і пливе самохить у тій повені, не розуміючи анічого. Гаразд, що все це невпокірливе марення тривало недовго. Хтось підніс йому рятівну склянку води. І він спорожнив її одним духом.

– Хо-ло-дна, – промимрив Петрусь, підносячи змучений погляд.

Перед ним стояв незнайомий хлопчина. Увесь у білому, він опустил покірливий погляд до Петрусевих ніг, наче чекав від нього розпорядження.

– Хто ти? – запитав знічений Петрусь, здогадуючись, що між часом господар дому кудись-то зник. Як Павутинка, – докинув ще.

– Я до ваших послуг, – відказав, забираючи порожню склянку.

– Дякую. Бррр. Холодна, – здригнувся Петрусь, вже зовсім оговтавшись.

– Свіжа. Її лиш гостям подають. І то не всім.

– Звідки тобі знати? – Петруся зацікавило враз.

– Бо знаю джерело.

– Ага, – подивився недовірливо Петрусь. А тоді зненацька запитав: – А ти хто тут і чим займаєшся?

– Я тут, ну, – зам'явся хлопець, – до ваших послуг.

– Розумію. В кожній хаті – свій порядок, – обвів хлопця співчутливим поглядом Петрусь.

– Коли так гадаєте... – відповів той невідзначено.

– А решта?

– Хочете оглянути наш осідок? – запитав хлопець, оминаючи відповідь. – З доброї душі покажу.

Петрусь тільки зараз зрозумів, що він, дійсно, ще нічого тут не розглянув. Та, до речі, що має розглядати? Його приголомшило це тихе преяскраве світло, не відпускаючи йому й хвильки для чогось іншого, хіба лиш для того далекого зову, що луною розкочувався аж сюди до нього, ятрячи його вразливу пам'ять. Оглянувся довкруг, але крім їх із служкою не було нікого.

Навіть господаря, Павутинчиного брата.

Світова слава Тараса Шевченка

Року 1861, у травні, тіло Великого Кобзаря було перевезене в Україну, до Канева на Чернечу гору. 22 дня перепоховали, а 24-го над домовиною почали насипати високу могилу-гору, яку пізніше назвали Тарасовою. А далі стелилась висока слава. Шевченкова Слава. І України.

* «Він середнього зросту, широкоплечий і взагалі кремезної, міцної будови. Він не брюнет і не блондин, але ближче до брюнета, риси обличчя свідчили про відвагу, очі блищали енергією». (сучасник)

* «Обличчя його на перший погляд здавалося звичайним, але очі світилися таким розумним і промовистим світлом, такою спокійною свідомістю своєї гідності, що мимоволі привертати до себе увагу кожного. У його голосі була дивовижна м'якість, у ході і у всіх рухах – зосередженість. Одягався він не вишукано, але просто й чисто, вдома ж любив носити народне українська вбрання».

* «За складом характеру і розуму Тарас Григорович був щирий українець. Взнавши раз людину, він прив'язувався до неї, а якщо зустрічав прихильність до себе, то цілком і безроздільно віддавався їй на все життя. Відмітними рисами його вдачі були надзвичайна доброта і лагідність, навіть ніжність, дивовижна правдивість і прямота, що доходили до різкості, безкорисливості і самовідданості... Доброта його не мала меж. Завжди поспішав на допомогу, ділився останнім, його надзвичайна безкорисливість і непрактичність спричинялися до того, що він майже завжди був у нестатках. Помер він таким же бідняком, як народився». (В. Маслій, біограф поета).

* «Захоплення творами Шевченка по всій Малоросії, особливо останньою поемою «Гайдамаки», вже просто свідчать, що це обдарування не підроблене... Поема просто вимелась з душі поета. Душа радіє, що раптом, в один час, з'явилося стільки поетів на рідній Україні» (Микола Тіхорський, 1842).

* «Ну, вже так що порадували нас своїми «Гайдамаками»! Як кажуть, читаєш і облизуєшся» (Г. Квітка-Основенко).

* «Мене обдало страхом, я побачив, що Шевченкова муза роздирає завесу народного життя... Сильний зір, міцні нерви треба мати, щоб не осліпнути, або не знепритомніти від раптового світла істини... Горе відчайдушному поетові! Він забуває, що він людина...» (Микола Костомаров).

* «Тут-то не то пани і паненята (на Полтавщині), а всяка душа щира з вашим «Кобзарем» наче з яким скарбом носить, та хутко їм і книжок не буде треба, бо повитверджували усі ваші вірші напам'ять, – і стривайте, чи не по «Кобзареві» вони й Богу моляться» (Пантелеймон Куліш).

* «Чи є найменша проява життя України, щоб не відбилась вона, мов у чистому дзеркалі, у Тарасових поезіях? Вона живе своїм поетом, пишається в ньому; в поезіях його вона вся. Поміж 15-ма мільйонами не по-

дибуємо душі живої, щоб не спорушилась в грудях на відгомін Кобзарєвої пісні. Байрона розуміють два мільйони англічан, Гете – мільйон німців, Словацького півмільйона поляків. Шевченка слухає, розуміє, з ним співає п'ятнадцять мільйонів! Тим він і великий, тим і вищий понад усіх поетів» (П.Свенцицький, 1871).

* «Велика людина прийшла з Правобережної України, справжній обновитель української літератури... в історії всесвітньої мало таких прикладів, щоб 26-тилітній поет виступав з такими зрілими творами перед народом, як Шевченко... В історії світової літератури він поставив собі пам'ятник сильніший від бронзи» (Альфред Енсен).

* «Краса української мови, якою писані вірші Шевченка, просто чудова і передати її неможливо... Такий поет, як Шевченко, де б не спіткала його смертна година – в Сербії, Болгарії або Чехії – всюди був би як свій, бо на Слов'янщині нема для нього чужої країни». (Е. Варва, 1866).

* «У світовій поезії немає творів, які були б для чеського народу ближчими, ніж твори Тараса Шевченка. Так само важко знайти у світовій поезії поета, котрий для чеського народу, його історії і боротьби за свободу був би таким зрозумілим і любим, як Тарас Шевченко». (Мілан Яріш, 1951).

* «Небагато було на світі поетів, які відіграли б у житті власних народів більшу роль, ніж Тарас Шевченко на Україні. (...) Сталось це тому, що Шевченко був найбільшим народним поетом з усіх поетів світу. З цього погляду український поет був вищим за Міцкевича й Пушкіна. Він вийшов з народу, черпав з його народних традицій, сягав у його минуле й майбутнє, свідомо брав на себе роль вчителя і духовного наставника... Поезія Шевченка була явищем єдиним і неповторним. Немає для неї відповідника у світовій літературі». (М. Якубець, 1961).

* «Щодо краси і сили поезій, багато хто ставить Шевченка врівень із Пушкіним. Ми підемо далі: у Шевченка сяє та гола краса поезії народної, якої у Пушкіна і в Міцкевича лише іскорки блищать». (А. Григор'єв, 1861).

* «Він був сином мужика — і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком — і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком — і вказав нові світи й вільні шляхи професорам і книжним ученим. Десять літ він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможних армій. Доля переслідувала його в житті, скільки лиш могла, та вона не зуміла перетворити золота його душі в іржу, ані його любові до людей в ненависть і погорду... Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і всезростаючу радість, яку в мільйонів людських сердець все наново збуджуватимуть його твори». (Іван Франко).

Подав М.К.

Христина БІЛОУС

Великдень

Завела нас веснянка у коло,
Красне сонце веде всіх за руки.
І квітки, наче струни, навколо
Таємничі розхлюпоють звуки.
І земля – ніби писанка світла –
Кольорова, весела сьогодні.
В церкві люди – святкові й привітні.
Воскресаєм у дні Великодні.

З піднебесся сіра птиця,
бо весни месія,
в сіру землю, як годиться,
дзвінко зерна сіє.

Що за зерна! Що за трелі!
Що то за причина!
І сміється світ веселий
добрими очима.

Жайвірок малий і сірий
взяв на крильця небо,
в свято першим він повірив –
так, напевне, й треба.
Сіра птиця, як годиться,
сіє, посіває,
з Великоднем всіх вітає,
Бога звеличає.

Віктор ТЕРЕН

Писанки

В хаті на осонні
Сяду на ослоні.
Сяду я скраєчку –
Розпишу яєчко.

Нумо, пензлику, танцюй,
Гарно писанку малюй.
Буде небо і земля,
І ставочок, і поля.
Сильний і міцний дубок,
А на ньому – яструбок.
Буде в мене писанка
Про Україну пісенька.

Йосип СТРУЦЮК

Жайвірковий Великдень

Вітерець бринить гілками
і гойдає тишу.
Добре жайвірковій мамі –
писанки всім пише.

Ліна КОСТЕНКО

Вербові сережки

Біля яру, біля стежки
одягла верба сережки.
Головою хилитала,
потихесеньку питала:
– Де ота біленька хатка,
що гарнесенькі дівчатка?
Хай би вибігли до стежки,
подарую їм сережки.

Сонце сипле квіти

Уже в дітей порожевіли личка,
Уже дощем надихалась рілля.
І скрізь трава,
Травиченька,
Травичка!
І сонце сипле квіти,
Як з бриля.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

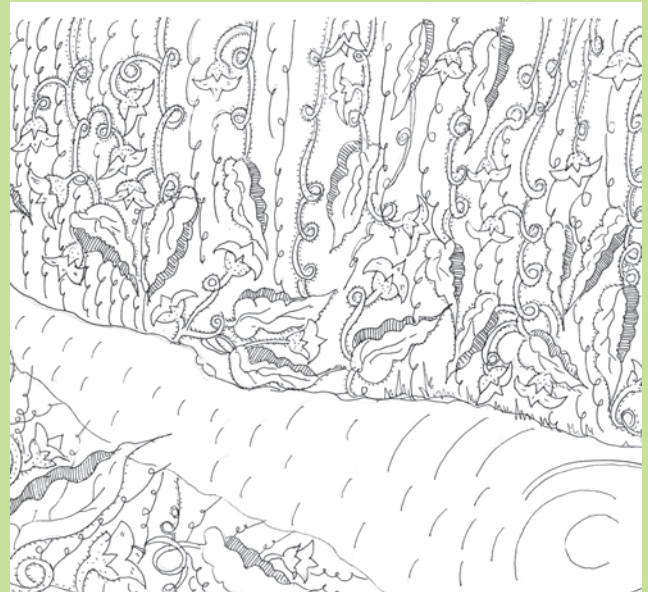
Неймовірні пригоди Котигарбузенка

(Графічна дитяча оповідь за ідеєю Степана Трайсти)

Тут Кавуни жили дворяни – секретарі, тьма писарів та шамбелянів...

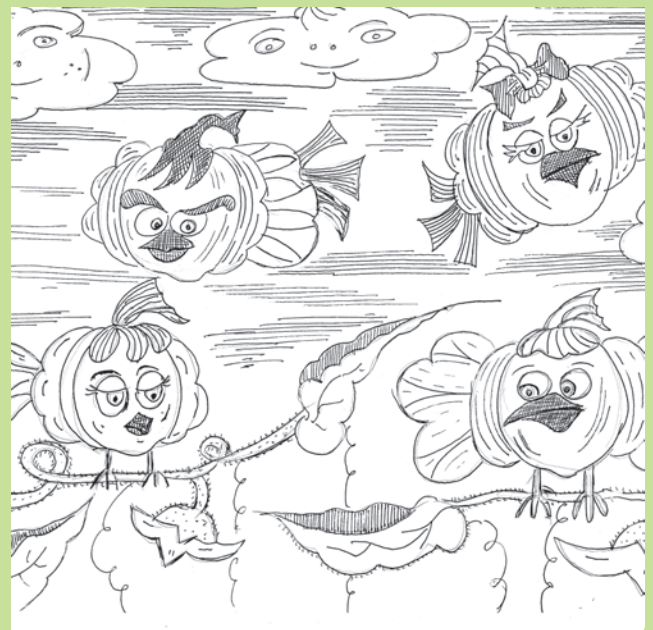
Гарбузія – край без краю – у нім жити, як у раю, через нього в'ється чічка, наче змійка, гарбу-річка.

І бояри Огірочки, славні їх сини і дочки.

В нім гарбу-пташки співають,

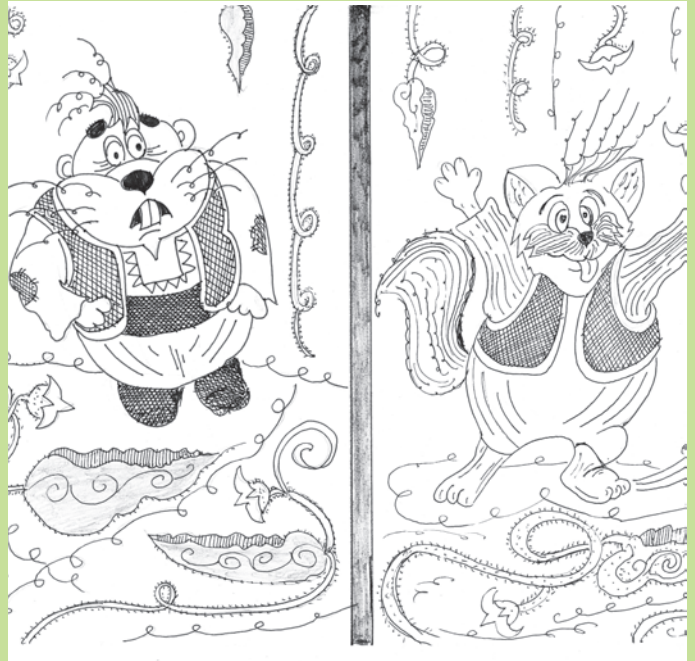

Гарбу-зайчики стрибають.

**І гарбу-бурсук Драна-свита,
і хитрий гарбу-лис Микита.**

**Є й гарбузові їжаки,
і гарбу-вовки хижачки.**

**і гарбу-кабан прегостре Рило,
і гарбу-ведмідь Бурмило.**

Малюнки Степана та Михайла Трайсти

Людмила ДРОШ

Як Юрко паски рятував

До Великодня залишилося зовсім небагато – менше тижня, а у Юркової бабусі хата вже була прибрана й причепурена. Юрка вчора батьки привезли до бабусі, хоча він і не хотів їхати без них.

– Я нудьгуватиму, що я буду там робити?

– А ти бабусі допоможи, безперечно, що знайдеться й для тебе робота, – втішала його мама, – а ми в суботу приїдемо ввечері і всі разом підемо до церкви, на гарну великодню службу.

А бабуся Юркова жила сама. Дідусь помер вже кілька років, тож все, що вона робила, було для Юрка та його сім'ї.

Ой і зраділа ж бабуся приїзду онука! Але ж тільки чим його зайняти, коли вся робота зроблена? Побачивши, що Юрко нудиться, бабуся таки вигадала для нього заняття.

– Піди, Юрчику, нарви гарних листочків, будемо фарбувати яйця! – дала вона онуку кошик.

Юрко, хоча й малий, але вправний і кмітливий. Не боячись, він один пішов у луг і назбирав там багато-багато гарних листочків і квіточок. Цілий вечір вони з бабусяю сиділи й обмотували яйця, щоб на другий день зварити їх у цибулинному листі та в

червоному буряці, щоб вони вийшли насиченого вишнево-рудого кольору. Бо завтра їм буде ніколи займатися крашанками – завтра із самого ранку бабуся буде братися за паски, а з ними роботи чимало.

Намотали яєць цілісіньку величезну каструлю, потимілися, ось і спати вже пора Юркові. Щоб сон прийшов до хлопчика швидше, бабуся розповіла йому казочку про колобка. Ой і сподобалася ж хлопчині ця казка! Одне тільки йому не сподобалося, що напри-

кінці лисичка все ж таки з'їла непосиду-колобка. А бабуся ще й додала, що так стається з непосидами-дітками, котрі не слухають старших і втікають з дому. Уві сні Юркові снилися і колобок, і баба з дідом, які шукали свого втікача, і хитра та підступна лисичка.

А на ранок, проснувшись бадьорим та відпочившим, він уже застав бабуся за тістом. Вона закотила високо-високо рукава і місила пухке запашне тісто у великому тазі.

– А навіщо так багато, бабуся? – поцікавився Юрко.

– І для вас хочу спекти декілька, у місто повезете, друзів пригостите, і для нас тут треба, а ще для баби

Параски й Олени хочу спекти, вони вже геть старенькі й не мають сил возитися з тістом. А хіба ж не гріх не мати на Великдень бодай невеличку пасочку на столі? – лагідно відповіла бабуся.

– А хіба вам, бабуся, не важко місити стільки тіста?

– Аж ніяк! Уся втома зникає, коли бачу радість у очах, – відповіла бабуся, – і для чого ж нам на світі жити, якщо тільки про себе дбати? Треба жити дружно і в злагоді з усіма, як у сім'ї, от тоді й буде

душа радіти і серце співати.

Спобалося Юркові спостерігати за бабусяю. А вона – як бджілка, крутиться й вертиться невпинно і, здається, зовсім не втомлюється, хоча сам Юрко вже втомився крутити за нею головою вліво та вправо.

І ось вже паски постояли, скільки треба, вирости, і бабуся повиймала різні форми, великі й малі, обмазали їх олією й понаклала в них тісто, а потім ще залишила на деякий час підро-

стати. Поки вони обідали, паски вже були готовими до випікання.

Бабуся обережно поставила їх у піч, перехрестила і сказала: «З Богом! Ростіть пишні та рум'яні!» Двері літньої кухні, де випікалися паски, вони зачинили, щоб не було жодного протягу, щоб паски під час випікання не поопускалися.

Юрко нетерпляче крутився по двору. Йому так хотілося подивитися, які ж паски вийдуть у них. Так, саме у них, адже він так вболівав за бабуся, поки вона їх робила, що йому здавалося, що вони удвох їх зробили, удвох над ними працювали.

І ось нарешті бабуся повиймала паски з печі. А вони всі – мов намальовані! Високі, рум'яні, а запах який від них! У Юрка аж слинка покотилася. Але він добре пам'ятав слова бабусі: «Гарячу паску різати не можна, бо стане гливкою. Та й варто скуштували спершу свяченої паски».

Бабуся повиймала паски і поставила прохолонути на лаві, яка стояла на призьбі. А Юрко погнав погратися до сусідського хлопчика. Та довго там не забарився: щось начебто кликало його додому.

Ось він і в бабусиному дворі. Але що ж це?!

– Бабусю, бабусю, швидко сюди! – заволав не своїм голосом Юрко. – Втікають, вони втікають!

Перелякана бабуся, не розуміючи, що діється, вже мчала до внука.

– Дивіться, паски збиралися втекти, як отой колобок! – захвилювався малюк. – Як добре, що я не забарився у Павлика, а то б лишилися ми всі без пасочок!

А на призьбі, й дійсно, лежала одна з пасок, а рушник, яким вони були накриті, був теж унизу.

З-за хати на Юрка поглядав сердитий і голодний кіт, якому так і не вдалося поласувати свіженькою паскою.

Коли приїхали батьки Юрка, тільки й розмов було, що про пасок-втікачів та про Юрка, який виявив та спинив їхній намір.

– От бачиш, я ж казала, що ти допоможеш бабусі, і ти дійсно допоміг їй, та ще й як! – хвалила мама малюка.

А Юрко, щасливий і гордий, уминав смачну паску, немов він три дні нічого не їв. Про Юрковий подвиг дізналися у всьому селі. А баба Параска й Олена відтоді тільки так і зверталися до нього: «Рятувальник ти наш».

Прикмети на Великдень, пов'язані з природними явищами і погодою

Якщо сонце грає – до гарного врожаю і червоного літа.

Мороз чи грім на перший день Великодня – до багатого врожаю льону.

Якщо на Великдень холодно, то ще сім вихідних буде холодно.

Дощ на Великдень – останній весняний місяць буде дощовим.

Якщо на Великдень ніч зоряна, кури добре нестимуться.

Похмура ніч – до гарного удою.

Дощі на Святому тижні принесуть хороший урожай жита.

Якщо на другий день Великодня ясна погода – літо буде мокре, якщо хмарна – літо буде сухе.

На Великдень повинна бути така сама погода, що й на Благовіщення.

Коли на Великдень ясно світить сонце, то через три дні піде дощ.

Коли на Великдень спить господар, то вилеже пшениця, а якщо господиня – льон.

Дівчина, яка на Великдень вмиється водою з миски, в якій лежить червона крашанка, буде красивою і рум'яною.

Марія ЧУБІКА

Ой весна, весна ти красна!

З кожним днем сонечко піднімається все вище й вище та нагріває відпочилу через зиму матінку-землю. У запаху повітря вже відчувається довгожданий прихід весни. Вже весело дзюрчать-біжать у далечинь струмочки талої води і гомонять між собою, немов діти.

От уже зазеленіли сади, поля і завітчалися білосніжними підсніжниками та фіолетовими бриндушками. А тут, на березі Тиси, жовто зацвіла кульбаба та підбіл, бо сонечко ласкаво пригріває та обдаровує своїм теплом усю довколишність.

Із далеких країв прилетіли пташки: сім'я добрих бузків, які не забули свого гніздечка. Вони знову вже кілька років підряд осілися в гнізді, яке збудували аж на високому бетонному стовпі вуйка Василя.

Скоро повернуться до нас і інші перелітні птахи, які збудують собі гнізда під знайомими стріхами.

Красуня Весна уквітчала білим-пребілим цвітом дерева ранніх слив, а рожевим – дерева абрикос. Але через декілька днів вітер-гультай розгулявся садом і почав зривати ніжні пелюстки і розсівати їх по зеленому царстві трави, немов хотів доказати, що тут, у садах, він має право господарювати.

Та нічого страшного, бо так він, немов найздібніша ткаля, виткав прекрасний узор із білих пелюсток слив та рожевих пелюсток персиків, на зеленому килиму травички.

У моїм саду в прекраснім цвіті красуються й інші дерева.

Це яблуні, вишні, груші. Вони теж, немов наречені у фаті, які готуються до шлюбу й чекають нареченого. Я підходжу до них, оглядаю їхній прекрасний цвіт, суцвіття. Досягаю гілочки однієї молодій грушці, ніжно беру в руки, щоб ненароком не зламати їх, та рахую їхні ще маленькі пуп'янки біло-рожевого кольору. А їх – аж по вісім, дев'ять і десять квіточок, та таких гарних!

Ще підходжу до високої й стрункої, але вже немолодій груші, на якій квіточки білі-білі, немов облиті щойно здоєним молоком.

Стрункі, високі-високі вишні, але вже старенькі, теж у цвіту і немов хочуть мені розповісти, як вони попали сюди в сад. Я ніжно гладжу їхню порепану кору стовбура. Вони немов відчули мою ласку й

захитали своїми довгими вітами-гілками, немов дякуючи.

А я подумала: все, що існує на світі, бажає догляду, ласки й любові, тому подалася до городу, де гордо підняли свої голівки та відкрили свої пелюстки жовті й білі нарциси, які своїм вигядом милують око, а запахом наповнюють озонове повітря.

У далечинь весело біжать-дзюрчать струмочки води, які грайливо гомонять, немов діти. Весело, гордо й барвисто крокує довгождана Весна. Так, любуючись цим барвистим царством, я і не почувала, коли до мене тихенько підійшли сусідські дівчатка. У їхніх руках красувалися букети жовтеньких квіточок кульбаби.

– Що ви знаєте про ці квіти? – запитала я.

– З них можна плести віночки й ланцюжки, – майже разом відповіли вони.

– Правда, але щоб ви запам'ятали, вони ще показують, якою буде погода.

– Як то показують? – запитала Анночка.

– А так: якщо у неї стулені квіти й листочки – то на дощову погоду, а коли вона весело всміхається своїми жовтими квітами – то буде гарний сонячний день.

Я допомогла їм сплести віночки і вони уквітчалися ними, а на шию повісили ланцюжки із хвостиків кульбаби.

– Ой, які ви гарні, – захоплено сказала я.

В ту мить мені спало на думку закликати Принцесу Весну, адже ми знали декілька пісеньок. І так ми почали співати:

– Ой, весна, весна ти красна,

Що ти нам принесла?

– Принесла вам літечко,

Ще й запашне зіллячко,

Ще й зеленую травицю

І холодную водицю.

Ми ще поспівали разом інші гарні весняні пісеньки-веснянки.

– Ой як гарно, – мовили дівчатка, закінчивши співати, й порозбігалися, залишивши мене однією, але щасливою у таким прекраснім барвистім царстві.

Олександра МОНАСТИРЛІУ

Блакитна хустинка

(казка)

Ця історія сталася в одному мальовничому селі, що розмістилося на березі Дніпра. Якось, граючи на сопілці, блукав собі зеленим гаєм юнак, на ймення Іван. Побачивши квітку надзвичайної краси, парубок вирішив зірвати її.

– Стій, не роби цього! – раптом вигукнула вона.

– Ти розумієш людську мову? – здивувався хлопчина.

– Так, – пролунало у відповідь, – я добра фея казкової країни квітів, а там усі рослини розмовляють.

– Це неможливо! Я не вірю тобі! – відмахувався юнак.

– Добре, друже, – похилилася квітка, – тоді побачиш усе на власні очі!

Мовивши це, красуня скинула з себе пелюсточку. Кружляючи з вітром, вона раптом перетворилася на блакитну хустинку, що віднесла Івана до чарівної країни.

– Ти можеш гуляти тут до заходу сонця. Та щойно зійде перша зоря, мусиш повернутися до дому! – наказала фея і непомітно зникла.

Озирнувся Іван, а довкола краєвиди небаченої країни! Скрізь мальовничі квіти, барвисті трави, смарагдові кущі. А повітря! Такого чистого та цілющого, мабуть більше ніде немає. Підвів юнак очі до неба, а там – о диво! – сонечко. Ні, не звичайне, а квіткове! Тут узагалі все з квітів: птахи, зірки, дерева, річки.

– Привіт! – раптом пролунав ніжний голосочок.

Іван озирнувся й побачив неймовірної вроди дівчину, що стояла біля водоспаду трояндових пелюсток.

– Привіт, – тихенько промовив вражений юнак.

– Ну, як тобі наша країна? – поцікавилася незнайомка.

– Я ... я не знав, що така існує... а тепер не можу повірити – тут усе чарівне!

– Так, – усміхнулася дівчина, – проте люди зовсім не цінують цієї краси, паплюжачи наше королівство.

– Вибачте, будь ласка, – сором'язливо прошепотів юнак, – віднині я більше ніколи не зриватиму квітів.

Дівчина ознайомлювала Івана з чарівною країною доти, доки не зійшла зоря. Тоді же змахнула блакитною хустинкою, й мандрівник ураз опинився вдома.

Відтоді Іван щодня виходив на галявину та грав на своїй улюбленій сопілці для всіх мешканців мальовничого королівства, й більше ніколи не рвав квітів. А фея цієї країни разом із вродливою дівчиною приходили слухати музику у виконанні хлопчини та іноді знову запрошували його до себе в гості.

Анастасія СЕНИШИН-ТИМОФТЕЙ

(учениця VIII-го класу, м. Клуж-Напока)

Хлопчик-вогник та дівчинка-вода

Давним давно жив-був лісок. Однієї ночі він загорівся. Коли почав падати дощик, більшість дерев уже перетворились у сажу... В одному куточку, у землі, залишилось маленьке полум'я. Воно відкрило оченята й стало оглядатися. Ось воно встало на ноги і стало заввишки з великий палець. Схоже на хлопчενя. А перед ним – невеличка ямка, наповнена водою.

Вода повільно почала підводитися і набирати форму дівчинки з двома косичками та в спідничці. Вони дивляться одне на одного. Дівчинка, навіть при відсутності ротика, раптом посміхнулася хлопчині, що змусило його відповісти «почервонілими» щічками. Дівчинка підходить і простягає ручку без пальчиків, виражаючи так бажання взятись з ним за руки. Та відсмикується і тут хлопчик угледів під ногами довгенький такий камінчик. Вони пішли собі тим, що недавно було лісом, тримаючи камінчик кожен за свій кінець – своєрідний спосіб триматися за руки. Знайшли величеньку купу каміння, що утворювала печеру. Зайшли туди, щоб відпочити, все ще з камінцем між ними. Хлопчик з-під лоба глянув на дівча та зразу й відвів очі, бо вона теж ди-

вилася на нього. Це її змусило б засміятися, якби ж вона тільки мала ротик.

Вранці хлопчик прокинувся першим, але не знайшов камінця. Вибіг зі сховища й побачив мурашок, які його несли над своїми головами. Зрадівши, він відібрав камінець, але той зразу ж був вибитий йому з рученят.

Хлопчика посадив у газову лампу лісничий. Він ніс вогняного хлопчика до своєї хатинки на краю лісу і не чув його тихий плач. Лампу в хатинці поставили на підвіконня, де хлопчик робив безуспішні спроби вивільнитися.

Та чого він зовсім не очікував – так це побачити дівчинку-водичку, яка виповзла на веранду. Вони обійнялися через скло, щасливі. Після того, як дівчинка вместила зручно на вікні, обоє спостерігали за заходом сонця. Дівчинка і не помічала, що її косички почали топитися. А от хлопчик помітив.

Нічка проникала усюди і лісник запалив вогонь у хатині. Дівчинка сонно позіхнула і, згорнувшись калачиком, заснула. Хлопчик і сам почав позіхати, та сон пройшов моментом, як тільки він побачив, що тіло дівчинки випаровується і щезає. Він почав метушитися у лампі сильніше й сильніше, та дівчинка поступово повністю випарувалася. Він почав плакати, а коли лісник підійшов до вікна, то ще й налякався. Все згасло після того, як лісник загасив гніт. Залишився один лиш димок.

Дим піднімається догори до хмаринок та зірок і починає приймати форму вогняного хлопчика. Він знову оглядається довкола і помічає спереду легеньку хвильку. Придивляється і радіє, побачивши дівчинку з води. Простягає до неї руки, зумівши тепер не поранити її. Це приємно його дивує, а вона починає посміюватися. Вони обійнялися і стали щасливо поживати й добра наживати.

? Відгадай ?

Листочки гілочки вкривають,
Щасливо пташечки співають. ...і
зайчик сонячний сміється,
Бо теплий дощик з неба ллється.
(чнәтәк)

П'ятим в році він приходить,
Із лепехою заходить.
У весни – останній він,
Далі – літа чути дзвін!
(ґравәһ)

Лиш весна привітна
У гостях з'явилась –
На гіллі тендітнім
Котики розсілись.
Котики пухнасті,
Котики маленькі,
Жовті, мов курчата,
Як вата, м'якенькі.
Рано нас вітати
В котиків є звичка.
Знають всі малята –
Це цвіте – ...
(вжһрәвә)

Вишні росами вмивались,
чепурились, наряджались.
В білі вбралися сорочки –
звеселилися садочки.
(цвәһ)

Горила, пантера і шимпанзе

(африканська казка)

Якось горила, пантера і шимпанзе надумали поласувати горіхами з високої олійної пальми, яка росла неподалік. Але пантера хотіла поласувати ще й горилою та шимпанзе.

Швиденько прийшли звірі на галявину, де росла пальма. Але як дістати горіхи із самого верхечка? Розгубилися вони. От шимпанзе й каже:

– Невже треба шукати ще якогось верхолаза, коли я тут?

А щоб слова не розходилися з ділом, кинулася вона до стовбура пальми і швидко та спритно видряпалася на верхечок, туди, де ріс кетяг горіхів.

Здивувалися горила та пантера і питають, чого шимпанзе не взяла сокиру.

– Зачекайте, – відказала та, – ось побачите, як я зриватиму горіхи!

Міцно обхопила вона стовбур, а ногами твердо вперлася в пальмове листя коло горіхового грона. Натиснула дужче – і горіхове грона разом із листям полетіли вниз.

– Ловіть! – крикнула шимпанзе приятелям.

Горила вискочила наперед, випнувши груди. Мить – і горіхове грона, як блискавка, впало їй просто на груди. А горила, й оком не зморгнувши, зловила велетенське грона і обережно поклатала його на землю. Тим часом і шимпанзе злізла з пальми. Але лишалася ще одна важка справа: обчухрати горіхи.

– Ну то вже моє діло! – загарчала пантера і висунула пазурі.

В одну мить було все зроблено.

– Зберіть лишень горіхи! – наказала пантера з виглядом переможця.

Та інші заперечили:

– Е ні! Передусім треба нарвати листя, щоб було їх у що загорнути.

І подалися вони шукати листя. От іде горила та й каже сама до себе: «Відколи живу, ще не бачила, щоб отак обчухували горіхи

з грона! Чи хто коли бачив такі пазурі? Якщо пантера так легко дає собі раду з горіхами, то що вона може зробити з живою істотою? Якби вона на мене напала, то подерла б, певно, на шматки! А та клята шимпанзе? Чи ж хто коли бачив, щоб зривали ціле грона пальмових горіхів голими руками! Навряд чи вдасться мені подружньому поділитися горіхами з пантерою та шимпанзе. Хай вже ділять без мене!»

Сказавши це, подалася вона додому.

А шимпанзе в цей час йде та й каже до себе: «От де нечиста сила, мої сьогоднішні приятелі! Відколи живу, такого не бачила. Пантера самими пазурами обдирає пальмові горіхи. Хоча таких колючок, як у тих горіхів, ще треба пошукати! Як у неї такі звички, то що буде з живою істотою, яка потрапить їй до лап! А горила! Велетенське грона пальмових горіхів, що летить з такої висоти, вона ловить та ще й кладе так, ніби їй це заіграшки! Якщо горила може піймати таке грона горіхів, то я для неї не

більше, як кулька для жонгливання. Хай уже беруть і мою частку, а я піду додому».

І шимпанзе пішла додому.

А пантера знайшла місце, де було багато гарного зеленого листя. Зрізала вона кілька листків, якраз таких, щоб горіхи загортати. Коли це схаменулася й каже собі: «Звідки це на мою голову одразу двоє цих чортяк! Зроду таких не бачила. Те голими руками зриває велетенський кетяг пальмових горіхів, друге його ловить,

і оком не зморгнувши, а потім спокійнісінько кладе на землю. Е ні! Як вони так дають собі раду з велетенським гронам горіхів, то що зроблять зі мною, коли розлютяться? Хай уже беруть собі і мою частку, а я піду краще додому».

І пантера пішла собі додому.

Отак горила, пантера і шимпанзе кинули в лісі горіхи, які здобули власною працею, бо кожен злякався сили двох інших.

У неділю рано

Слова Юрія ПАВЛІША

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Andante

У не - ді - лю ра - но Церк - ва ме - не кли - че

Дзво - на - ми свя - ти - ми, Ті - шу - чи об - лич - чя.

*У неділю рано
Церква мене кличе,
Дзвонами святими,
Тішучи обличчя.*

*Я іду, Ісусе,
До Твого Храму
і веду святково
Таточка і маму.*

Не покинь мене, Ісусе

Слова Юрія ПАВЛІША

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Andantino

Не по-кинь ме - не, Іі - су - се, У спо-ку-сах, у від-ча - і,

Бо й бездум - ни - ми грі-ха - ми Я Те - бе не по - ки - да - ю.

*Не покинь мене, Ісусе,
У спокусах, у відчай,
Бо й бездумними гріхами
Я Тебе не покидаю.*

*Я тобою хочу жити,
Ти у кожній моїй мрії.
Не покинь мене, Ісусе,
Ти – уся моя надія.*

Василина ГОЛОВЧУК

Латана сімейка

Я дуже часто буваю у світі казок, чудес та фантазій. Головно усних.

Тепер хочу розказати про одну подію, на якій брав участь як почесний гість під час перебування у країні чудес, у сорочиному краї.

Це було таке собі сорочине весілля. Молодята, сороки, сиділи на самій вершині дерева, мабуть, щоб їх було видно іздалека, а внизу на гілках – сороки-гості, які так голосно виводили-крякали весільні пісні, що було чути за межі їхнього царства.

Я настелив стіл під деревом і виклав на нього із рюкзака всі мої запаси, нарізавши маленькими шматочками сало, сир, хліб, яйця, щоб дісталось більш-менш усім гостям. Сорокам, і молодятam теж.

Спочатку знялися сороки-молодята і стали кружляти-літати довкола дерева, наче виконували весільний танець. Далі злітали по парі сороки-гості, спершу до столу, а далі взялись у танець за молодятами.

Це була така гарна картина, що мені самому захотілося злетіти в повітря, покружляти, як і вони, але мої «крила» не допомагали мені.

Минув рік чи два і я знову побував у тому казковому краю і був свідком на їхньому розлученні. Тепер колишні сороки-молодята сиділи на тому ж самому дереві, тільки не наверху, а збоку, на товстих гілляках. Поруч стояли їхні діти: сорок-синок і сорока-дочка. На сусідніх деревах сиділи сороки-судді. Один із них спитав причину непорозуміння. Сорок-батько знехотя мовив:

– Вона, дружина-сорока, залишила мене із дітьми. Цілий день сиділи голодні. Сама ж пішла по їжу й забула зовсім про нас. А була вона колись така хитра, що лише метнеться –

і вже щось принесе, чи там кавалок сира, сала, хліба, – що завгодно. І я тоді її любив.

Тепер сорока-жінка на це гордо, так здавалося мені, відповіла:

– Мати повну правду, цілий день забарилася і зробила це наперекір, щоб сам догадався, як мені було тоді, коли ти залишив нас самих голодних. І це було – не день, і не два разочки. Мені доводилося залишати їх самих вдома, в гнізді, і я летіла по поживу, щоб нагодувати їх. Знаєш, як випали із гнізда троє малих сорочат, де на них чекав лихий ворог-кіт. Коли малі засинали, я заплітала гніздечко, або латала. Дочці спідничку, синові сорочку, тобі штани, бо мені не було що, бо все на латці. Ось чому нас і називають латана сімейка. А тепер захотілось трохи погуляти, розправити крила, перелітаючи через гай, послухати спів жайворонка чи тьохкання соловейка.

Було дуже цікаво слухати, і я подумав, що птахи теж ревнують, сваряться і розлучаються, як і люди.

Тепер сороки зняли такий гармидер, що сусід не витримав, жбурнув каменем і вони розлетілися.

Сварлива сімейка опинилася біля мене, на тину, і продовжувала сварку. Сорок-батько став агресивним і почав дзьобати сороку-матір. Біля них стояли сорок-син і дочка, похиливши голову. Мовчали. Може, від сорому за своїх батьків.

Тепер вже я не витримав і прогнав їх із тину. Вони перелетіли на дерево, сіли на гілочку, яка похилилася, коли прилетіли сорочата.

Сорок-батько знявся спершу угору, а потім у далечінь. Сорока-мати накрила малих крильми, наче пестила, пригортаючи їх до себе. І я подумав, що і птахи розлучаються, та мати не розлучається зі своїми дітками ніколи.

Писанки

(І граємося, і вчимося)

Навесні, коли все оживає, приходять до нас Великодні свята. Ми христосуємося, зичимо один одному щастя, здоров'я і обмінюємося великодніми яйцями, покаємося: чия витриваліша. З великодним яйцем йдемо в поле - аби на полі був добрий пожиток, до худоби - аби худоба множилася, кладемо в дитячу купіль - аби дітки росли здоровими й розумними, ставимо на святковий стіл - аби в родині були спокій і добро, аби в кожній світлиці панувала злагода! Їх даруємо коханим, друзям на знак уваги й приязні, кладемо на могилки - аби душі близьких нам людей не почували себе самотньо.

1. Прочитайте і вивчіть напам'ять вірш Олександра Олеся «Писанка»:

*Я писанка-красуня,
Вся в рисках і квітках.
Красу митців несуну я,
Їх славлячи в віках.
Щоби моїм убранством
Втішались малі,
Мене кладуть на свято
На пишому столі.
Без мене наше свято
Не буде тим, чим є,
Бо писанка багато
Всім радості дає.*

2. Чи знаєте ви, чим писанка відрізняється від крашанки? (Писанки розписуються за допомогою воску, часто у два кольори. Писанки ніколи не варять, їх не їдять, а дарують і зберігають як талісман. Крашанки фарбують природними барвниками в один колір, їх варять, їдять.)

3. Писанка має магичну силу, вона приносить добро, щастя, достаток, захищає людину від зла. Кожна рисочка, кожен значок мають

своє значення, свою життєдайну силу. Значення яких знаків знаєте ви? (Сонце - носій світла і життя; коло - знак безсмертя; риба, вода - символ життя, щастя, здоров'я; хрест - символ Всесвіту; зоря - знак неба; кривулька - означає нитку життя; крапочки - сльози Божої Матері; гілочка рослини - вічна юність, здоров'я, краса).

4. Чому при розписі використовують різні кольори? Розкажіть про відомі вам значення кольорів (Чорний і коричневий колір символізує землю, її родючість; червоний - радість життя; жовтий - врожай та небесні світила; блакитний і синій - небо, повітря, воду; зелений - весну, рослинний світ. Чорний з білим - знак пошани до душі померлих.).

5. Намалюйте свою писанку і прокоментуйте символи, кольори і знаки, які ви обрали для своєї ілюстрації.

6. Жодне свято Великодня не обходилося без ігор. Грають крашанками різні ігри. Пограйтеся у гру «Набитки». (Гра полягає в тому, що один учасник тримає в руці крашанку носиком догори, а другий також носиком своєї крашанки цокає в носик крашанку свого товариша. Чие яйце розбите - той програв і мусить віддати битку тому, чие яйце залишилось ціле).

Підготувала Л. Дорош

Для юних художників

Великодній звичай: гойдалка

(Сторінка народознавства)

Паска або Великдень – це велике християнське свято. Ми святкуємо воскресіння нашого Спасителя, що символізує перемогу Ісуса Христа над смертю та вічним забуттям, перемогу життя над смертю, свято цілковитої перемоги весни над зимою. Це також свято подружньої любові та злагоди в родині.

На Великодні свята, як і на Різдвяні, має зібратися вся родина. До свята готуються заздалегідь: печуть паски, розписують крашанки і писанки, тощо. Саме з цим святом пов'язані декілька напрочуд цікавих і поетичних народних звичаїв. Після довгого Великого посту молодь влаштовувала справжні народні гуляння та розваги. На Великдень усі мають веселитися, а хто сумуватиме цього дня, то й увесь рік так проведе.

Одним з найпопулярніших звичаїв на Великдень було гойдатись на гойдалці. Будували гойдалку парубки ще у суботу. Це була досить проста споруда: закопували в землю два стовпи, вгорі з'єднували їх перекладиною, з допомогою залізних кілець чіпляли дві глоблі, до яких внизу прикріплювали дошку.

Гойдалка на селі чи в місті під час Великодня – це був центр розваги всього населеного пункту. Від самого ранку до пізнього вечора, на перший, другий і третій день свят біля гойдалки роїлись дівчата, хлопці, діти та й поважні люди. Тут же мали місцями і інші великодні ігрища та розваги: грали крашанки, розказували вірші, співали пісень,

скакали через вогнище.

Тепер це тільки розвага, але колись у неї була поважна мета: очищатися повітрям від усього злого, що накопичилося за зиму. А звідси: хто очиститься, той буде здоровий, а хто не очиститься – буде хворіти. Гойдання мало заодно і землю розбудити, щоб росла і буяла на ній зелень. Гойдаються парами – хлопець з дівчиною. Гойдалка стоїть аж до Зелених свят.

У Боснії, Герцеговині, Сербії, а частково і в нас, на півдні України, існує повір'я, що хто погойдається на гойдалці в Лазареву суботу (у нас, властиво, на Великдень), той весь рік буде здоровий, а хто не погойдається, у того буде боліти голова.

Існує і чисто християнське тлумачення цього звичаю: і старий, і молодий повинен погойдатися на гойдалці на згадку про те, що Юда повісився.

Поруч із гойдалкою, як правило, і молодь і дорослі грали в крашанки чи писанки. Жінки й

дівчата в іграх участі не брали. Найчастіше грали у «навбитки», «котка» та «кидка». Відомий великодній звичай катання яєць був пов'язаний з вірою стародавніх слов'ян у демонів. Люди вірили, що, катаючи яйця, можна заставити злих духів танцювати, падати, перекидатися, що спричиняло їм жахливі страждання. Якщо ж яйця вдарити одне об одне, то можна заставити духів битися лобами. У давнину люди вірили, що таким чином можна вести боротьбу із злими духами, досаджати їм.

Підготувала Ольга Сенишин

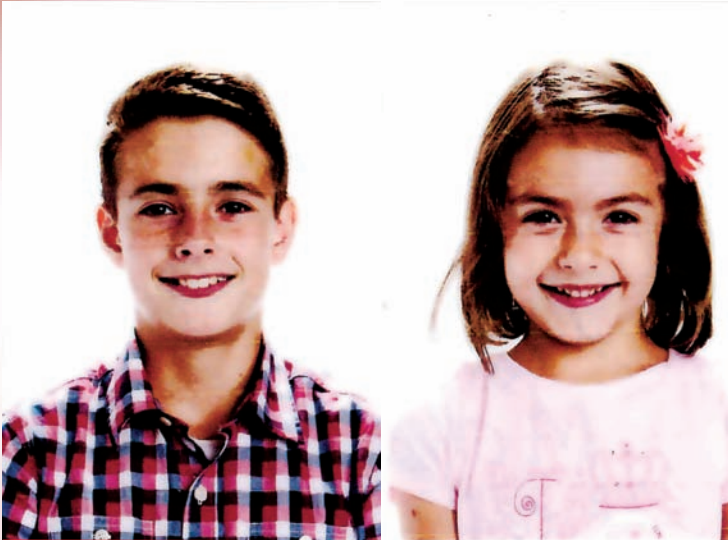
Пишаємося нашими дітьми!

Дорогі діти!

Вітаємо вас, вашу славну родину, з Великодніми святами, із Воскресінням Христовим! Посилаємо вам наше вітальне «Христос воскрес!» і чуємо ваше сердечне «Воістину воскрес!», і весняна радість сповнює наші душі торжеством християнської Божої Правди.

Зичимо вам здоров'я, наснаги, чистого неба й миру. Хай благодать осяде у вашій родині, у вашій добрій хаті, щоб щастя і добро примножилось, як світло сонячне. Успіхів бажаємо!

Христос воскрес!

Лукас Козук (13 р.) та Мая Козук (7р.),
Чикаго, США

Едіна Ярина Русу,
3,5 роки, м. Бухарест

Зліва направо: Надія Панчик (5 р.), Оленка Климпуш (2 р.),
Святослав-Василь-Тарас Колотило (8 м.), Николайко Панчик (8 р.),
(онуки Ярослави Колотило).